

RE-FORMATIO

3/1975

JOHANNES DØBEREN
Moskva, 15. århundrede

PRÆDIKEN TIL SANCT HANS DAG

AF PASTOR TH. KUHL, LØJT KIRKEBY

(Luk. 1, 59 - 67)

EN herlig stund i Herrens Hus. Den gode præst Zakarias stod for røgelsesalteret i Det Hellige og ofrede. Røgelsens duft skulle stadig være i Helligdommen, et stadigt røgelsesoffer for Herrens åsyn fra slægt til slægt.

Og hele mængden stod udenfor og bad (Luk. 1, 10). Bøn og offer hører sammen. Bøn og røgelse hører sammen. Den ofrende engel i Åbenbaringsbogen får megen røgelse, for at han skal lægge den til alle de helliges bønner på guldalteret foran tronen (Åb. 8, 3).

Den, der fordømmer brug af røgelse i gudstjenesten, er en slem bibelkritiker. Puritanerne gør fejl i at holde sig for næsen.

Al religionshistorisk, liberalteologisk og puritansk overlegen afvisning af tempeltjenesten er ubibelsk. Gud har vedkendt sig den, og engelen stillede sig ved røgelsealterets højre side. Det skønne forgyldte alter af akacietræ. Det stod foran forhængen til det Allerhelligste.

Vi har også gyldne altre, men dem stiller vi på museet og får en tarvelig efterligning i Kirken til gudstjenestebrug. Engelen kan jo bare gå på Nationalmuseet!

Men ved det alter, som altså stod på sin rette plads, fik den gamle, brave præst en åbenbaring: Din bøn er hørt, og din hustru Elisabeth skal føde dig en søn, og ham skal du give navnet Johannes (Luk. 1, 13).

Men præsten tvivlede: Hvordan skal jeg få vished? Ak ja, de præster, det er dem, der tager troen fra os. De begynder at tvivle, og så følger menigheden efter.

Gamle, skikkelige pastor Zakarias! I mange år havde han tjent i Helligdommen, og mange mennesker havde han vejledt. Han kendte Guds store gerninger, talte og sang derom. Men alligevel, Gud var nok stor i Helligdommen og i sit folks førelse, men biologi og barnefødsel, det var nok uden for Guds interesseområde.

Jomfrufødselen er ikke noget biologisk, vrøvler nogle moderne præster. En barnefødsel er altid noget biologisk, eller den er ikke nogen fødsel.

Men fjendens hensigt er at berøve Gud hele slægtslivet og kønslivet og overgive det til Freud, Marcuse og de moderne retiradeskribenter.

Men det bliver Gud vred over. Han tillader sig nemlig stadig at vredes, trods alle velfærdsstatens profeter.

Gud blev vred på Zakarias. Du skal blive stum og ikke kunne tale, fordi du ikke troede mine ord (Luk. 1, 20).

Er det derfor så mange præster ikke kan tale? Vantro præster har nemlig ikke noget at sige. De taler kun af tvang og ikke af tro. Om den troende hedder det: Jeg troede, derfor talte jeg (Salm. 116, 10). Gud gør vantro præster stumme, for at vantroens smitte ikke skal brede sig.

Guds ord er sande, de dækker altid over virkeligheden. En skønne dag bar fru Elisabeth en dejlig, lille dreng i sine arme.

Slægtingene ville kalde barnet Zakarias efter faderen. Han havde imidlertid ladet sin hustru forstå, at engelen havde befalet at kalde barnet Johannes. I lydighed mod sin mands udtalelse – det var ikke kvindeår, det år – siger hun derfor klart: Nej, han skal hedde Johannes (Luk. 1, 60).

Zakarias afgør sagen ved at skrive på en tavle: Johannes er hans navn.

I det samme fik han atter mund og mæle. Nu troede han nemlig ordet, nu havde han fået noget at tale om.

Om vore præster atter ville tro ordet, da var det forbi med lørdagskvallerne. Da blev det atter en fryd at prædike. Hvordan skal dog triste, tvivlende mænd kunne forkynde glædeligt budskab?

Hvad skal der dog blive af dette barn? spurgte man. Ja, vi kender nu hans historie. Bodsprædikantens hårde, fattige, besværlige og farefulde liv.

Se, de, der bærer bløde klæder, er i kongernes huse, sagde vor Herre Jesus med henblik på Døberen.

Se, de, der bærer præstekjole, doktorfløj og silke og ordener, er i Folkirkens huse.

Her finder vi også de rør, der sva-ger hid og did for ideologiernes vinde.

Bodsprædiken, det profetiske ord, bibelordet jages ud i ørkenen af den officielle Kirke, de officielle kristelige

blade og tidsskrifter. Kristendom er ikke moral, siger de, der bærer bløde klæder og er bløde i bolden.

Tænk om Johannes Døber havde kendt den blødhed at skille religion og moral ad!

Ja, så havde den ikke stået på græshopper og vild honning. Men det er rigtignok også en anderledes middag de statsprotestantiske dignitarere indbydes til af magthaverne.

Og tænk fremdeles, hvis Døberen havde haft vor tids freudianske syn på kønslivet! Så havde han ikke lagt sig ud med hoffets elskovssyge damer. Nej, så havde han da lagt sig ned hos dem.

Ja, hvad skal der dog blive af dette barn, af denne bodsforkyndelse, af dette gamle bibelord?

Ørkenliv, trænge kår, forfølgelse, bagtalelse, fængsel og død. Det var altid sandhedsvidnernes kår i løgnens og illusionernes verden.

Men således beredes vejen for sandhedens konge.

Amen.

KRISTI FORARGELSE ~ KIRKENS FORARGELSE

Fra en prædiken 4. søndag efter påske, Johs. 16, 5 - 15

AF PASTOR POUL ULSDAL, HEMMET

DER er et meget provokerende ord, der kommer igen flere gange i denne tekst – og endnu flere gange i resten af den tale i Johs. Ev. kap. 14 - 17, hvoraf teksten kun er en del.

Det er ordet "sandheden". Jesus taler her om, at han vil sende "sandhedens Ånd", altså Helligånden. Han siger, at han vil vejlede mennesker til "hele sandheden". Han udtaler, at han "siger sandheden". Andetsteds i den samme tale lyder det endnu stærkere: ikke blot "siger" han sandheden, men han "er" sandheden. – Andre steder i evangelierne møder vi lignende dristige, ja provokerende ord af Jesus. F.

eks. disse, måske de stærkeste ord, han har talt: "Himlen og jorden skal forgå, men mine ord skal aldrig forgå".

Altså et menneske, der så ud nøjagtigt som en af os – en fattig mand i et afsides hjørne af verden sagde engang for snart 2000 år siden, at hans ord skulle aldrig forgå. Det kan føles op- rørende at møde et sådant hovmod. En anden gang sagde han lige så provokerende ord: "Den, der har set mig, har set Faderen" – altså Gud!

Hvad skal vi stille op med sådanne ord? Vi skal høre udfordringen i dem! Det er rigtigt, hvad en engang udtrykte sådan: "Hvis en mand står frem

dirrende af nidkærhed og siger, at han er Gud, så gælder et af to – enten er han gal, eller han er Gud".

Enten bør vi forarges og sige, at det er en gal mand – og så er der intet i den mands tale, der er værd at lytte til. Selv om vi også synes, at han har talt smukke og gribende ord, hvad skal vi så stille op med disse ord, når de er håbløst blandet sammen med denne galmandstale? For det er de nemlig; det er en umulig opgave at adskille disse smukke, religiøse og moralske ord af Jesus fra de hovmodige, dristige, ja menneskeligt talt vanvittige ord. Ikke engang hans eksempel er så noget værd for os, for manden er gal!

Men der er også den anden mulighed: at han talte sandt ikke blot, når hans ord behagede os, men altid – og så når han sagde, at han var sandheden, var Gud. Her er forargelsens mulighed: et så provokerende hovmod viser, at han er gal! Og her er troens mulighed: at han talte sandt, at han var Gud!

Da visse kloge folk for få hundrede år siden begyndte at hævde, at jorden var en kugle, der med vældig hast snurrede rundt om sig selv og samtidig rundt om solen, så var dette gal mands tale for de fleste. Det stred imod al fornuft, syntes man – stred imod det, man så for sine øjne. Det var sandelig forargende tale! Men da man først havde bøjet sig for denne provokerende sandhed, så lukkedes dermed dørene op til en helt ny erkendelse, en helt ny verden; så var der en lang række ting, man bedre forstod end før, ja først nu kunne forstå.

Sådan er det også, når man i troen accepterer den anden mulighed: at det slet ikke var hovmod, når Jesus sagde, at han var sandheden, var Gud – men blot var lige det, han var. Så bliver der på een gang virkelig mening i alt det øvrige i hans liv – hans fødsel – hans undergerninger – hans offerdød og opstandelse og i alle hans ord. Netop denne tilsyneladende hovmodige fordring fra hans side, at han er

Gud – den som forarger og frastøder, er samtidig den, som drager os, som kalder os til tro – til at bøje os for ham.

*

Ja, sådan er det med KRISTI forargelse; den overvindes kun ved troen. – Men helt tilsvarende er der noget, der kan kaldes KIRKENS forargelse! Jesu ord i denne tekst – og i de øvrige afskedstaler i Johannesevangeliet – peger hele tiden frem mod pinsen, da han skal komme til sin menighed på en ny måde i Helligåndens skikkelse. Som han selv kaldte sig "sandheden", kalder han her Ånden for "sandhedens Ånd", og den vil være hos hans menighed, hans kirke og "vejlede til hele sandheden".

Det vil sige, at som Kristus forargede ved at sige, at han var sandheden, sådan må Kristi kirke forarge ved at påstå, at den ejer selve sandheden. Det er dette, der ligger i det apostolske udtryk, at kirken er Kristi legeme! Og svarende til, at Kristus forargede med sin påstand om at være Gud og dermed være genstand for tro, sådan forarger Kristi kirke ved at ville være den, vi i trosbekendelsen skal bekende vor tro til: "Jeg tror på en, hellig, almindelig kirke..."

Dette er forargende tale – også for mange af dem, der siger, at de tror på Kristus! På det punkt skulle forargelsen altså være overvundet af troen; men den er det ikke, når det drejer sig om vor teksts og afskedstalerens og det øvrige N.T.'s tale om kirken – om Kristi legeme. Her råder stadig forargelse, ja undertiden harme, modstand og trods.

Men selv om man som præst virkelig har bøjet sig for Bibelens tale også på det punkt, kan forargelsen alligevel dukke op. Her står man i sin kirke under gudstjenesten; der er måske ikke særligt mange tilstede; udenfor jager søndagskørerne forbi, de unge fylder sportsspladserne, andre sidder derhjemme med de tykke søndagsaviser, fyldt

med tusinder af ord.... Men det er her oppe i denne kirke, at selve sandheden er, Kristi sandhed! Det er sandheden, de kører forbi derude, og som de vel ikke skænker en tanke på sportsspladserne. De tykke aviser fortæller masser af nyheder og masser af såkaldt videns; men det er alle disse tusinder af ord, der næste dag ryger i affaldsposen; det er dem, der uendeligt hurtigt glemmes og forsvinder. Men ordene i kirken, så sandt de er Guds ord, de "bliver evindeligt", de "skal aldrig forgå".

Det er Kristi kirkes forargende, men samtidig dragende påstand; den har sandheden, Kristi sandhed! – Det er her nøjagtigt som med Kristus selv: fornægter man hans guddom, at han er selve sandheden, så glider hans person blot ned på linie med andre store mennesker – og glemmes som de. Så har han ingen myndighed længere, nej så er han kun en gal mand. Men sådan er det også med Kristi kirke! Bliver den blot en religiøs diskussionsklub, så bliver den de fleste mennesker lige så ligegyldig som andre diskussionsklubber. – Er den blot et sted, hvor alt er usikkert, hvor mennesker f. eks. blot skal hjælpe hinanden med at finde sandheden (som det ofte siges i dag) – altså hvor den ikke er noget givet, gælder helt det samme. Eller hvis den blot er et sted, hvor det lyder: jeg synes, jeg mener, så får den de kår, den fortjener – kun at være en klub for de særligt interesserede. – Eller er kirken et sted, hvor mennesker mener, de kan have magt, noget de selv bestemmer over, så synker den også ned til kun at have den interesse eller mangel på interesse, som f. eks. et sogneråd kan have.

Men fastholder den derimod sin guddommelige indstiftelse og kaldelse at være Kristi legeme – at den midt i sin menneskelighed og jordiskhed dog er bolig for Helligånden, som Jesus i vor tekst siger, at han vil sende, så forarger den ganske vist – men den drager også!

Dette er altså Kristi kirkes gamle overbevisning: den har sandheden! Hele sandheden om Gud og om mennesker er i denne kirke – den eneste sandhed er her! I kirkens Bibel – i dens bekendelser – i dens sakramenter og andre kirkelige handlinger – i dens gudstjenesteformer, for kirken tror, at "sandhedens Ånd" har ledet til det væsentlige i disse former eller vil gøre det. Det er vel kun prædikenen, som præsterne helt kan fordærve ved at tale imod Guds ords og kirkens sandhed.

Dristigt og myndigt skal det lyde, at sandheden er her – Kristi sandhed og kirkens sandhed, for den er een. Vi kan selvfølgelig på begge punkter blive i forargelsen; vi kan stritte imod sandheden, lukke vore øjne og øren for den; det bliver blot vort eget ansvar. Det er også klart, at ingen ser hele sandheden på een gang. Jesus siger udtrykkelig her, at den "sandhedens Ånd", han vil sende til sine disciple fra pinsedagen, skal vejlede til hele sandheden. Vi er jo mennesker; vi skal ofte lære tingene forfra, efterhånden som vi kan rumme Kristi fylde og kirkens fylde – for at tale med den hellige apostel Paulus.

Hvordan kan vi tro på, at Kristi kirke ejer selve sandheden – som Kristus selv var sandheden? Jo, Guds Ånd, som Jesus lovede denne kirke, skal overbevise os skridt for skridt; Helligånden alene skænker den tro, der overvinder forargelsen – Kristi forargelse og kirkens forargelse.

PSYKISKE EPIDEMIER

AF PASTOR C. B. HANSEN, ÅLBORG

DEN "Sorte Død" bortrev som bekendt mange steder to trediedele af befolkningen, og for blot to generationer siden var tuberkulosedødsfald en dagligdags foreteelse. Hvem skænker det en tanke, at sjælelige sygdomme kan få en tilsvarende epidemisk udbredelse? Går man ikke snarere fejlagtigt ud fra, at flertallet af et folk til enhver tid da må anses for normalt? Men var Paris' befolkning normal under septembermyrderierne, Sydfrankrigs under Middelalderens kætterudryddelser, det protestantiske Mellem- og Nordeuropa på hekseprocessernes tid og Tyskland under Hitlers regime?

Der kan anføres flere eksempler på sjælelig afsporing af epidemisk omfang: 1960-ernes slaraffen-mentalitet og dertil svarende opdragelse og pædagogik var naturstridigt. Dens sjælelige vrage befolkler nu konfirmandstuerne – gudskelov i aftagende – men fosterdrabsepidemien er nu over landene.

Grunden til, at sjælelige epidemier ikke ænses, er at der netop indgår i de dominerende af disse sygdomme en vrangforestilling om, at sjælelige forvildelser ikke kan være noget primært, men skal ses som en afspejling af samfundsmæssige og økonomiske misforhold. Besynderligt i en tid, hvor det må siges, at psykoanalyse er i vælten, at mange driver den så uvidenskabeligt, at de kun griber til den for at bevise påstande, som de allerede er kommet til ad anden vej. Mennesket er imidlertid et robust væsen, overgår alle andre skabninger, ved at det, skabt i Guds billede, kan tilpasse sig et overmål af ændringer i omverdenen uden af den årsag at gå til grunde eller sætte sin sjælelige sundhed over styr.

Sjælelige sygdomme har altså sjælelige årsager og må ses som mangel-sygdomme, fejludviklinger, fremkaldte ved, at sjælens behov fornægtes og

så i mangel af naturlig tilfredsstillelse søger sin tilfredsstillelse på afveje. Nægter man et menneske retten til et seksualliv, skaber man en sadist. Forlokkes man fra eller fremmedgøres man for religion, er man snart faldet som offer for ideologiske strømninger, der strider mod det uforanderlige i selve menneskenaturen, for perverterede Åndsmagter, "der fører krig mod sjælen". Undertegnede har før her slået til lyd for, at kirkelige teologer burde interessere sig mere for naturvidenskab end for det udpinte og heldigvis ulæselige bavl, der nu om dage præsenteres som teologisk videnskab. Naturen og nåden rækker hinanden hånden. Til naturvidenskaberne hører også psykoanalysen, når den drives uideologisk.

Den svejtsiske psykoanalytiker C. G. Jung påviste, at de religiøse grundforestillinger, der optræder i alle religioner – naturligvis modificerede og tilførte fornyet indhold gennem historiske hændelser – ikke er noget, der er blevet påtrykt mennesket, men fra første færd hører til dets naturlige udrustning. Religion er ikke noget, man i historiens forløb har forkvaklet folk med, og som derfor så i vor højt oplyste tid bør likvideres eller rangeres ind på et sidespor. Selv mennesker, hvis bevidsthed er fremmed for religion, ja ofte end ikke ved deraf, har disse "arketyper", urbilleder, liggende i mølposen, slumrende i sindets ubevidste dyb – være sig en over- og en underverden, en gud og hans modpol, en verdensgennemtrængende ånd, døende og opstående guddomme, frelse og fortabelse, o. s. v. Det konstaterede Jung hos en lang række af patienter ved tydingen af deres drømme. Han forklarede disse urtyper som en aflejrning i det kollektive sinds underbevidsthed af årtusinders religiøse erfaringer. Den forklaring er i sig selv ikke naturvi-

denskabelig, da erhvervede egenskaber jo ikke kan nedarves, ej heller, hvis de er kollektive.

Den helt naturvidenskabelige forklaring, som Jung da også giver, når han gør rede for dyrenes instinktive adfærdsmønstre, må være, at menneskets bio-kemiske nervevirksomhed fungerer på den måde, at det stillet over for noget religiøst formerer et modtagerapparat, der er indstillet på det traditionelle, religiøse billedsprog. Menneskets fysis er indrettet på at reagere på det religiøse. Det er altså ikke religion, der øver vold mod menneskets natur men derimod irreligiøsitet, der er naturstridig.

Dette falder i tråd med, hvad dr. med. Poul Freudenthal, København, har fundet frem til med hensyn til konstante moralske normdannelser hos mennesket. Det opsigtsvækkende fremkom for nylig under almindelig uopmærksomhed i et læserbrev fra Freudenthal i Kristeligt Dagblad. Det burde mangfoldiggøres for derved at give denne blandede landhandel en ærefuld svanesang. Her tillader jeg mig at bringe det in extenso:

"BIOPSYKOLOGIEN ER SUVERÆN

Vor tids studier over hormonernes suveræne indvirkning på og afgørende betydning for biologiske virksomheder, funktionelle og fysiologiske, samt for nervevæv og hjernefunktioner belyser de åndelige, sjælelige ytringer, der angår følelseslivet. Hormonsymfonien og -harmonien er bestemmende for menneskets sjælelige udvikling og følelseslivet – og de bevidsthedsbestemte funktioner. Fornuft, forstand, vilje og ideologi bør kun tillægges sekundær berettigelse i forhold til følelseslivet. Hormonsymfonien er bestemmende for kærlighed, godhed, medfølelse, taknemmelighed, umiddelbarhed samt retssans, sandhedserkendelse, personlighedsopbygning, karakterstyrke og for værn om egenart og ejendomsret. Disse biologiske og biopsykolo-

giske virksomheder gør sig meget tidligt gældende. Barnet bærer allerede i 3-års alderen præg af en klar, individuel udvikling – og barnets karakterudvikling er tydelig og dominerende allerede i 7-års alderen – langt tidligere end der kan tales om afgørelser bestemt af forstand, fornuft, pædagogik og "ideologiske faktorer" – for ikke at tale om, hvad man ud fra ideologi og indoktrinering har ment sig berettiget til at udøve over for det "forsvarsløse" barn.

Vi voksne glemmer, at barnet er født med alle de vigtige anlæg og egenskaber – og at det er vor pligt at værne herom – måske at hjælpe til udfoldelse deraf – og i hvert fald pligt til ikke at gribe forstyrrende ind i, hvad biologien selv ejer og evner. De voksnes "videnskabelige, ideologiske hovmod" leder på afveje.

Man må hævde, at Karl Marxs, Engels', Lenins, Stalins ideologier – selvsagt også fascismen – ikke har taget misteltenen i ed. Disse ideologier er blottede for biologisk, biopsykologisk forståelse af barnet og følelseslivet – for ikke at tale om biologisk ærefrygt – og er rundet af samfundsforhold, som siden da er undergået ganske afgørende ændringer.

Dette kræver en dybtgående revision".

(Hvem kender iøvrigt ikke til en god, respektive navnlig en dårlig, samvittigheds fysiologiske udslag?!)

Man indvende ikke, at Jung ikke er citeret her og heller ikke refereret så udførligt som Freudenthal. Læserne har sikkert læst mindst lige så meget af Jung som undertegnede. Det er jo skrækkeligt så meget man læser bare for at proppe sit forgængelige hylster med uanvendt viden. Her er kun udhævet det hos Jung, man dog bør anvende i dagens kamp for at demaskere de sjælelige epidemier og samtidig gøre det af med den konventionelle vrangforestilling, at det skulle være religionen, der forkvakler naturen, da det jo tvært-

imod viser sig, at det er den såkaldte oplysnings fornægtelse af religion, der strider mod menneskenaturen og fører dens kræfter på uhyggelige afveje. Faste religiøse og moralske begreber er ikke et bestående samfunds spekulative postulat, som bør vige for en materialistisk-naturvidenskabelig tænkning; men det overleverede har tværtimod selv en håndgribelig materiel basis, er funktioner af biokemiske virksomheder i vor krop. Menneskesindet har i sig selv et religiøst moralskt sigte.

Konsekvensen heraf må være at betragte religiøs børneopdragelse ikke som noget problematisk og specielt men som det eneste normale og naturlige. Barnet må dog ikke presses til voksen religiøs stillingtagen; men dets anlæg skal næres gennem fantasien – noget i retning af eventyr med religiøs betoning og placering af det overnaturlige og heroiske "på en til tidens tarv og lejlighed passende bane". Men iøvrigt må det Freudenthal peger på fylde enhver pædagog med ny agtelse og kærlighed over for barnet – en kærlighed, der nok skal finde frem til fyldestgørende pædagogik. Sørgerligt derfor, at Finnerne, som altid er i hælene på, hvad Svenskerne tror er det nyeste, nu vil have religionen ud af børnehaverne.

Politisk er unægtelig konsekvenserne af, at vi fra naturens hånd er udstyret med det religiøse og etiske, langt mere stridige. Sjælelige afsporinger, som hele nationer er blevet offer for, ja som nu truer med at få global opslutning, har man hidtil sløvt, selv offer for global tankeløshed, bare set på som en særlig slags politiske fænomener og ideologier og opfattet dem som udslag, som så meget andet, bare af samfundsmæssig udvikling og sociale misforhold og andet trivielt. Man har taget stilling for og imod repræsentanterne for disse afsporinger som man gør til modstandere eller forbundsfæller på det politiske plan, uden at skænke det en tanke, om det ikke snarere var sygdomsfænomener, man stod over for.

Kun med hensyn til Nazismen dæmrede sagens rette sammenhæng for bevidsthederne. Og så kunne man da ikke forstå, hvordan et ædelt og førende kulturfolk pludselig kunne te sig som "das Volk der Richter und der Henker". Man korsede sig bare over det som over Middelalderens kætterjagter, Reformationens hekseprocesser og septembermyrderierne under den store revolution. Korsede sig! Ja, for så vidt med rette. Fandens sikre kendetegn er jo ifølge Johannesevangeliet løgn og mord. Simpelthen, når religionen forvrænges, for den sags skyld også, når den overdrives og derved udpines – religiøs onani – som når sindets religiøse kraft nægtes udløsning, ja så pervertes kraften og dens retning, så det der igår syntes en helgen, idag hengiver sig til afskyelige gerninger. Markis'en af Sade er ikke for ingen ting en af såvel den franske revolutions som en af vore dages venstreorienteredes, om man så må sige, kirkefædre.

Nazismens syge tankegang gik efter Hitlers eget udsagn ud på, at det gjaldt om at "pille hjernen ud af folk". Det samme går den endnu mere udbredte sindsepidemi, Marxismen, ind for: Folk skal hjælpes af med religion, faste moralske normer, kendskab til historiens faktiske forløb og sammenhæng, retsbevidsthed samt den faste betydning af sprogets ord. Allerede Dostojevski var klar over, at de nihilistiske revolutionære i hans tids Rusland mere måtte anses for syge end for politisk tænkende. Han kaldte dem "De besatte". Men i Kommunismen stilles vi over for en fastere cementeret og rigere facetteret sjælelig afsporing og fejludvikling – et uhyre omfattende sygdomsbillede. Men alle dets bestanddele kan alligevel føres tilbage til et fælles udspring, undertrykkelse af den menneskelige natur. Hvad der i de sidste to århundrederes afkristning af det borgerlige samfund kun ytrede sig som spredte og forvirrede tilløb er

Fortsættes side 61 ➡

KIRKEDAGE

1975

30/8

-

1/9

I

FILSKOV

LØRDAG DEN 30. AUGUST

- 11.00 Messe i Filskov kirke. Liturg: pastor A. Studsgård, Skarrild. Prædikant: provst E. Alshauge, Oksbøl.
- 12.30 Middag på Sognegården.
- 14.30 Velkomst og kaffe.
Pastor P. Ulsdal, Hemmet; Bibelsk gudstjeneste (Missionshuset).
- 17.30 Vesper i kirken.
- 18.00 Aftensmad på Sognegården.
- 20.00 Pastor Th. Kühl, Løjt: Vækkelse (Sognegården).
- 22.00 Completorium i kirken.

SØNDAG DEN 31. AUGUST

- 10.00 Højmesse i Filskov kirke. Liturg: pastor O. Fog, Blåhøj. Prædikant: pastor P. Exner, Albertslund.
- 12.00 Middag på Sognegården.
- 14.00 Udflugt til Billund, hvor Billund kirke og Billundcentret beses.
- 17.00 Procession (udgår fra Sognegården) – vesper med prædiken. Prædikant: pastor E. Krogh, Borbjerg.
- 18.00 Aftensmad på Sognegården.
- 20.00 Pastor P. Exner, Albertslund: Fornyelse i Helligånden – fornyelse i Kirken (Missionshuset).
- 22.00 Completorium i kirken.

MANDAG DEN 1. SEPTEMBER

- 9.00 Messe i Blåhøj kirke. Liturg: pastor P. Ulsdal, Hemmet. Prædikant: pastor H. O. Okkels, Sdr. Hygum.
- 10.00 Præstekonvent i Blåhøj præstegård. Pastor C. B. Hansen, Ålborg: Kristi fylde – Kirkens rigdom.

PRAKTISKE OPLYSNINGER:

Mødeafgiften er 30 kr., som betales ved ankomsten. Deltagelse i enkelte møder 5 kr. for hvert.

Præster, der ønsker at deltage i processionen, bedes medbringe korskjorte (alba) og grøn stola.

Møderne finder sted dels i Filskov Missionshus (over for kirken) dels på Filskov Sognegård (sammenbygget med skolen). Måltiderne indtages på sognegården.

Overnatning kan i begrænset omfang finde sted ved privat indkvartering. Ellers henvises til følgende kroer og hoteller:

Filskov Kro, Filskov, 7200 Grindsted	tlf. (05) 34 81 11
enkeltvær. m. bad kr. 75,-, u. bad kr. 55,-	
dobbeltvær. m. bad kr. 100,-, u. bad kr. 75,-	
Blaahøj Kro, Gl. Blåhøj, 7330 Brande	tlf. (05) 34 50 13
dobbeltvær. m. bad kr. 100,-, u. bad kr. 70,-	
Sønder Omme Kro, Hovedgaden 1, 7260 Sønder Omme	tlf. (05) 34 10 05
Hotel Borgergården, Hovedgaden 24, 7260 Sønder Omme	tlf. (05) 34 10 25
Grand Hotel, Borgergade 1, 7200 Grindsted	tlf. (05) 32 02 55
Hansens Hotel, Borgergade 22, 7200 Grindsted	tlf. (05) 32 05 33
Hotel Brande, Storegade, 7330 Brande	tlf. (07) 18 00 03
Hotel Dalgas, Storegade 2, 7330 Brande	tlf. (07) 18 13 00

Det tilrådes at reservere i god tid.

Tilmelding sker til pastor Olav Fog, Blåhøj, 7330 Brande (tlf. (05) 34 50 61) senest den 26. august.

KLIP HER

TILMELDINGSBLANKET

Undertegnede ønsker at deltage i kirkedagene i Filskov med personer.

Jeg/vi ønsker privat indkvartering ☐

Jeg/vi sørger selv for indkvartering ☐

Jeg/vi ønsker at deltage i nedennævnte måltider:

Lørdag, frokost (12 kr.) ☐

Lørdag, eftermiddagskaffe (7 kr.) ☐

Lørdag, aftensmad (18 kr.) ☐

Lørdag, aftenkaffe (7 kr.) ☐

Søndag, middag (18 kr.) ☐

Søndag, aftensmad (12 kr.) ☐

Søndag, aftenkaffe (7 kr.) ☐

Priserne for måltiderne er excl. drikkevarer.

Dato _____

Navn _____

Stilling _____

Adr. _____

sjæl, for det kom dengang ikke i vejen for noget, og det harmonerede tilmed den umiddelbare sansning. Værre med den usande udgave af udviklingslæren, som skole og samfund nu om dage bekender sig til. Den er jo, som alle ved, forlængst blevet punkteret af en bøhmisk munk. Men den er nødvendig, både for Marx-Lenin og deres dumme bourgeoisie og deres tro på egne ubegrænsede muligheder og ressourcer – og er ved siden af nogle eksistentialistiske tirader og positurer det eneste, borgerskabet har til at fylde i det tomrum, der er opstået, ved at bevidstheden er blevet revet løs fra sit ubevidste religiøse og moralske grundlag. I dette pauvert udfyldte vacuum siver nu Marxismen ind og smitter de sjæleligt afkræftede med sin endnu krassere mangelsygdom. De ubefæstede sjæle på seminarier og universiteter duperes forsvarsløst af det marxistiske markedsgøgl – ikke bare fordi de er fremmedgjorte for den naturlige religion og moral, men også fordi de ikke møder op med noget kendskab til den nedarvede kultur.

Marxismen vil lige som Hitler "pille hjernen ud af folk". Både i Nazismen og i Marxismen sker det under påberåbelse af, at "mennesket er noget plastisk". Dette er netop fornægtelse af, at der i menneskets natur skulle ligge en fast religiøs kerne og substans. Enhver, der i sin magtsyge vil beherske ikke bare samfundet men hver enkelt af det borgeres sjæl, må fristes af en lære om, at mennesket er noget man kan manipulere, som når en pottemager former leret med sin hånd. For ham er hævdelser af, at menneskenaturen rummer fastlagte begreber og tankemodeller af religiøs og moralsk art, en vederstyggelighed – ja, er den første og den sidste fjende, der bør bekæmpes.

Dette forhold afslører C. G. Jung i "Nutid og Fremtid", dansk oversættelse s. 20, med lysende klarhed: "For at befri fiktionen om den eneste statsmagt, d. v. s. vilkårligheden hos de høv-

dinge, der manipulerer staten, fra enhver sund indskrænkning, går alle socialpolitiske bestræbelser, der sigter i denne retning, ud på at undergrave religionerne. For at forvandle individet til en statsfunktion må det berøves enhver anden betingethed eller afhængighed. Men religion betyder afhængighed af og underkastelse under irrationale foreteelser, der ikke har direkte relation til sociale og fysiske betingelser, men til individets psykiske indstilling".

Moral som sådan bliver for denne magtsyge indstilling intet andet end "en borgerlig fordom" og alle retsbe- greber plastisk-elastiske. Alt, hvad der i øjeblikket tjener den gode sag, d. v. s. fremmer det, som den for tiden herskende klike inden for partiet vil, er ret. Alt der tenderer i anden retning, er kriminelt. Men, hvad der idag er anerkendt, kan godt imorgen være partiapparatet på tværs og derved blive straffbart. Blot det at omtale forhold i den ikke-kommunistiske verden rosende og pege på fremskridt, der er gjort der, kan udlægges som et anslag mod Statens sikkerhed. Ingen borger har sådan noget som ret. Principielt er alle retsløse. Enhver handling eller tanke kan i kraft af den marxistiske dialektik udlægges som kriminel eller det modsatte, alt efter hvad der er opportunt for herskerkliquen. Dette er kun en bleg skitse af marxistisk retsvæsen og straffelov. Hvor vanvittigt og tillige djævelsk gennemtænkt i alle enkeltheder den er, kan man læse nærmere om i Solsjenitsyns "Gulag Øhavet".

Vil man underdrive, kan man sige, at sådanne retstilstande foreløbig har kostet 10 millioner uskyldige mennesker livet i Sovjetrusland. Vore seminaristers og studenter milde lærefader, Lenin, gjorde allerede i 1920'erne den gode begyndelse efter at have udtalt, at nu skulle samfundet "afluses". Aflusningen fortsatte i stigende skala under hans efterfølger, Stalin. Først udvalgte en gruppe, stilledes for

"retten", dømtes, henrettedes eller deporteredes til lejre, hvor der var rig lejlighed til at sulte, fryse eller slide sig ihjel. Efter hvilepauser kom turen til den næste gruppe, til 3. og så til 4. o. s. v. Samfundet blev altid afluset for manden, ofte for hans hustru med og ikke sjældent også for børnene. På den måde udryddedes hele samfundsklasser, der formodedes ikke at være plastiske nok til fuldt ud at skønne på det nye herlighedsrige.

Til sygdomsbilledet hører også den bundløse løgnagtighed. Som retten gøres plastisk, omformes historieskrivningen løbende uden småligt hensyn til facta. Bøger omredigeres, og i leksika fjernes sider eller erstattes med nye, hver gang en forskydning i magtapparatets top har fundet sted. Løgn er desværre også et våben i al krig normale mennesker imellem. Men i den marxistiske epidemi akcepteres den helt patologiske. Løgn anbefales som en revolutionær dyd, eller man finder sig med den i kraft af en uhyggelig bevidsthedsspaltning. Samtidig med at man truer med at likvidere sine modstandere og praler med det, efter at det er sket, benægter man hårdnakket, at noget sådant finder sted. Kommunisten i Vesten, stillede over for uafviselige beviser på "aflusningerne" i USSR, således en stadig meget feteret topfigur inden for dansk lægevidenskab, benægtede facta i årevis, eller de benægter dem stadig. Hjemlige marxistiske seminarister opløftede et ramaskrig, sekunderet af bladet Politiken, hele tre søndage i træk, og tæde sig som forfulgte uskyldigheder, da undervisningsdirektøren sigtede dem for indoktrinering af skolebørn – samtidig med at de åbent pralede med det og arrangerede kurser deri.

Efter religion, moral, retsvæsen og sandhed kommer turen til sproget. Og der overskrides grænsen til det patologiske. Fra at være et meddelelsesmiddel perverteres sproget til at blive et redskab for fordrejelse af sandheden. Den dialektiske sofisme og ord-

kløveri kan få ethvert ord til at udtrykke det modsatte af dets pålydende. Således kan "frihed" blive det samme som at undertrykke afvigende meninger, for derved befrier man jo folket for skadelige anskuelser. Allerede Marx var inde på, at Tyskernes overfald på Danmark i de slesvigske krige også var befrielse. Jo, fordi Prøjsen var et industrialiseret samfund, var det mere fremskredent end Danmark og repræsenterede derfor på det stadium den historiske sandhed.

Som det fremgår af de to eksempler – der kunne anføres hundreder – lever og røres og er Marxismen i en kredsslutning som den, man vanlig anklager Romerkirken, specielt jesuitterne, for. I en kronik i det åbenbart også bevidsthedsspaltede organ, Politiken, skriver professor K. E. Løgstrup om den måde, der på Århus Universitet argumenteres fra hans marxistisk smittede modparts side: "I disse økonomiske pampere er indbygget en overlæg og aftalt uvederhæftighed. Ikke i noget som helst af det, de siger eller gør, er de til at stole på. Indlade sig i diskussion med dem er omsonst. Man kan lige så godt gå til en falskmønter for at få vekslet sine penge. Hvad man får igen – af falskmønteren af penge, af pampøren af argumenter – er falsknerier".

Hvis en plattenslager tillige er psykopat, kan vedkommende bygge en fantasiverden op, som normale mennesker i begyndelsen vil hoppe på. En dame narrede for mange år siden først vor førende professor i psykiatri, tog derefter til Ebeltoft. Det kostede mig flere tusinde kroner. Kristeligt Dagblad og fremskridtsteologerne fabler om, hvad der skal nås ved "dialog" med Marxismen. Velbekomme! Derved vil man, som allerede Chesterton har påvist i "Orthodoxy" trække det korteste strå. Intet er så skudsikkert som psykopatens fikse ide(ologi), intet så logisk fast sammenhængende som hans argumentation. Psykopaten vælger selv sine præmisser med udelukkelse af alle andre, incl. sandheden.

Derfor bliver hans bevisførelse en ubrydelig kredsslutning.

I kraft af gudbilledligheden, der ifølge Jung rækker helt ned i menneskets ubevidste og er i harmoni med dets bio-kemiske natur, er mennesket herre over den umælende skabning. Men da gudbilledligheden er plumret af arvesynden, så ikke bare hjælper mennesker hinanden eller lader hinanden i fred, men kan også kriges indbyrdes. Men de besatte, de sjæleligt afsporede, føres af deres fornægtelse af den naturlige gudbilledlighed til at bekriegen menneskeheden som helhed. Men er bekriegen det rette ord? Hvad er hemmeligheden ved, at de marxistiske statsmænd til dato altid har udmanøvreret deres modstandere og taget stikkene hjem til sidst? Man lader sig narre af psykopaternes skinmanøvre ligesom professoren på Sjælland og præsten i Ebeltoft. Psykopaterne fører nok krig, men ikke en krig som andre. Det er bare lokkemaden, fælden og nettet – at de får modparten til at tro, at det hele kun drejer sig om at opnå gensidi-

ge indrømmelser og landvindinger som i almindelige krige. De får os normale til at tro, at krigen kun er en krig. Men i virkeligheden er det, der finder sted, en jagt, en indfangning. I deres krig mod os behandler de os, som vi farer frem mod dyrene. De skræmmer, de lokker og besnakker, får os jaget i fælden eller til at bide på krogen. Så dirigerer, manipulerer og eksperimenterer de med deres næste for at fremelske et nyt menneske – hvad Hitler jo også ville. For marxisterne er vi andre en slags vildt kvæg, der skal indfanges, tæmmes og forbedres. De opkaster sig til forsyn, formyndere og bøddler over os for at underkaste os den samme kur, de selv er faldet som ofre for.

De kan som syge ikke tales til fornuft. Sky dem og bekæmp dem, i familie eller på arbejdsplads, og kan De ikke undgå dem, så modarbejd dem efter evne og tro ikke et ord af, hvad de siger, for selv om det kunne være sandt, vil det altid stå i en løgnens kontekst.

LIGNELSE

DER afholdes (i Moskva regionen) en distriktspartikonference. Den ledes af den nye distriktssekretær i stedet for den indsatte forhenværende. Henimod konferencens slutning vedtages en erklæring om hengivenhed til kammerat Stalin. Alle rejser sig naturligvis (ligesom også alle under konferencens forløb er sprunget op, hver gang hans navn er blevet nævnt). I den lille mødesal lyder "bragende klapsalver, som går over i ovationer". Tre, fire, fem minutter har de bragende klapsalver nu lydt, stadig på vej over i ovationerne. Men nu begynder det at gøre ondt i hænderne. Det begynder at snurre i de løftede arme. De ældre er ved at miste pusten.

Det er ved at blive pinligt, selv for dem, som oprigtigt beundrer Stalin. Men hvem vover først at holde op? Distriktssekretæren, som står oppe på podiet, og som lige har læst erklæringen højt, kunne have gjort det. Men han er jo så ny – erstatter den indsatte, han er selv bange! Her i salen står jo også folk fra NKVD og klapper, de holder øje med hvem der først holder op med klapperiet! ... Og klapsalverne i denne ukendte lille sal fortsætter uden at føreren ved af det – 6 minutter! – 7 minutter! – 8 minutter! ... De er døden nær. De er fortabte! De kan ikke længere standse, før de falder om med bristet hjerte! Længere tilbage i salen, hvor der er trængsel,

kan man i det mindste snyde og klappe lidt sjældnere, lidt mindre kraftigt, lidt mindre hektisk – men i præsidiet, synlig for alle?! Direktøren for den lokale papirfabrik, en utålelig stærk mand står i præsidiet og klapper – fuldt ud klar over det forløjede i situationen og umuligheden af at slippe ud af den – 9 minutter! – 10 minutter! Han ser fortvivlet over på distriktssekretæren, men denne tør ikke holde inde. Det rene og skære vanvid! Skæven de til hinanden med et svagt håb, men samtidig med ansigtet i begejstrede folder vil distriktets ledende mænd blive ved med at klappe, indtil de falder om og bliver båret ud! Selv da vil de tilbageværende ikke vakle! ... I det 11. minut påtager direktøren for papirfabrikken sig en forretningsmæssig mine og sætter sig på sin plads i præsidi-

et. Og – oh, under! – hvor bliver al den utæmmelige, ubeskrivelige entusiasme af? Alle holder inde i samme klap og sætter sig ligeledes. De er frelst! Det er lykkedes egernnet at springe ud af sit hjul! ...

Dog netop sådan bliver man opmærksom på selvstændige folk. Netop sådan piller man dem ud. Samme nat bliver fabriksdirektøren arresteret. Det er ingen sag at stikke ham en dom ud med en helt anden begrundelse. Efter underskrivningen af den 206. side (i den afsluttende forhørsprotokol) formaner forhørslederen ham:

– Hold aldrig først op med at klappe!

(Citat fra A. Solsjenitsyn: Gulag Øhavet, 1. bind s. 89 f. Gyldendal 1974 v/HCC)

SÆLSOM NAT I FREDERIKSSUND

AF KIRSTEN OG POUL HOFFMANN, BIRKERØD

STORE tujaer, der svajer under en månegrøn himmel. Vinden i aprilnatten er kold nok til en juleaften, og afskyeligt vedholdende. Kirken ligger også med oplyste vinduer som på noget julekort. Men der er ingen klokkeklang og absolut heller ingen folkestimmelse; det er bare Store Bededags-natten. Folk sidder hjemme ved fjernsynet og ser på western med James Stewart. Hele byen ligger øde. Kun et par enkelte farisæere aser op ad kirkebakken med blæsten i frakkerne.

Vi var nogle farisæere, der tre år i træk sendte breve til alle kristne trossamfunds præster i Danmark for at få dem til igen at gøre den store Bods- og Bededag til en stor bods- og bededag. Vi gjorde det under indtryk

af den åndelige spedalskhed, som er i færd med at æde landet og allerede har ædt sig langt ind i kirken. Vi forestillede os, at alle kirker den nat skulle ligge oplyste, åbne for mennesker, der en kortere eller længere tid ville være med at holde bønnens flamme brændende, hundreder af luende havne i verdensmørket, som rigtig kunne ses fra Himlen. Det var noget med kirkens opgave, der stod for os, noget i stil med Esajas' Jerusalem-vision:

"Gør dig rede, bliv lys, thi dit lys er kommet, HERRENS herlighed er oprundet over dig. Thi se, mørke skjuler jorden og dunkelhed folkene, men over dig skal HERREN oprinde, over dig skal hans herlighed ses. Til dit lys skal folkene vandre og konger til dit strålende skær".

Var der mon femogtyve andre farisæere, der gik med på tanken dengang? Femogtyve kirker, hvor lyset brændte, da det var på sit højeste? Er der mon ti tilbage nu?

Vel, jeg ved om nogle – blandt andet altså Fader Knuds i Frederikssund. Han sidder der selv næsten hele natten ("Du skal ikke beundre mig, din torsk, du skal prise Herren", sagde han). Og så er der nogle andre, som lidt på skift kigger ind et par timer, deriblandt et farisæisk ægtepar fra Birkerød.

Stilhed under de store, hvide hvælvinger, med mellemrum brudt af tekstlæsningerne og salmerne; nogle gange synes man næsten, man kan høre alterlysenes flammer. Men udenfor går stormen i trækroner og tårnslugger, langtrukken tuden og raslen mod ruderne, stundom noget som en sukken. Det er et lavtryk fra Ishavet.

Ude i Indonesien var der også en aften nogle mennesker, der sad og bad i en kirke og hørte et gny af storm i luften, og så var det Helligånden, der kom over dem ligesom på pinsedagen med "en lyd som af et fremfarende vældigt vejr", som det hed i 1907-oversættelsen. Brandvæsenet rykkede ud, for folk i byen så hele kirken omspændt af luer, men det var Helligåndens ild. Sådan begyndte vækkelsen i Indonesien.

For tiden diskuteres det, om "Guds Ånd svævede over vandene" skal ændres til "Guds storm blæste over vandene" i den nye GT-oversættelse, der muligvis ser dagens lys om ca. 15 år (hvis bibeludgivelser endnu skulle være mulige til den tid, hvilket må siges at være yderst tvivlsomt). Den eneste rigtige oversættelse vil være "Guds Ånds Storm gik over vandene"; det er én og samme sag. Det kan man finde ud af ved at studere Bibelen i dens helhed eller ved at studere Enlil-skikkelsen i babylonisk teologi.

Eller ved at tage til natlig bods- og bedegudstjeneste i Frederikssund?

Nej, det er bare et lavtryk fra Ishavet. Det er ikke vækkelsen i Danmark,

der begynder. Så vidt vi kan afgøre. Sikker kan man jo aldrig være. Om så kirken aldrig så meget ligger omspændt af flammer, er der såmænd ingen i byen, der opdager det.

Noget sælsomt er der på færde; der sker hemmelighedsfulde ting i Himlen og på jorden i nat. Det bræger så spørgelsesagtigt derude. De, der sidder hjemme ved cowboy-filmen, aner ikke, hvor kedeligt de har det.

Noas ark sejler over de højeste bjerge. Tekniske undersøgelser og rapporter fra Ararat tyder på, at arken ganske rigtigt lignede en uhyre båd, som illustratorerne har yndet at forestille sig, men med bunden i vejret; altså fladbundet, med overbygningen kurvend opad/indad til en smal kam. (Det kan først afgøres med sikkerhed, hvis det engang lykkes at frilægge vraget i ismasserne.)

Indefra set således meget i stil med et uhyre kirkerum, af kosmiske dimensioner som Peterskirken eller St. Sofia. Eller som kirken i Frederikssund; den har også kosmiske dimensioner i nat. Noas ark i Frederikssund, på vej gennem syndfloden til frelsens bjerg i den nyskabte verden, hvor evigheds sol skinner klart allen stund på saligheds grund. Tryk under stormens brølen. Er vi otte om bord? Jeg vender mig ikke og ser, for de andre kan misforstå det og tro, at jeg er ked af, at vi er så få.

Det kan for øvrigt være, vi var flere. Der kan foregå så meget i en kirke, navnlig sådan en sær nat. Domprovst Martensen-Larsen fortæller i en af sine bøger om en præst, der en nat gik over i sin kirke for at hente en bog, han havde glemt på alteret. Idet han vender sig for at gå ud igen, hører han menigheden rejse sig nede i det tomme, bælgmørke kirkerum, den vante lyd af skramlende fødder i alle stolene. Om jeg husker ret, fo'r det igen ham: De døde menighed! Han stod jo for alteret med bog i hånd, så det var naturligt, at de rejste sig. Han lyste velsignelsen over de usynlige og

gik roligt sin vej.

Knud havde sikkert gjort det samme. Selv ville jeg vel være død af skræk; men jeg skal nok lade være at beundre ham. Priset være Herren, at vi endnu har præster, der er præster.

De døde menighed. Det kan da godt være, at kirken var fuld den nat i Frederikssund; at de sad rundt om på bænke og bad sammen med os. Johann Christoph Blumhardt, der fik så usædvanlige indblik i ånderverdenen, fortalte om hvileløse afdøde, der ikke syntes definitivt dømt til fortabelse og tryglede om lov til at opholde sig i kirken. Og hvis tanken er for kættersk eller for dystert, kan man jo tage det med "helgen her og helgen hisset" lige så alvorligt, som det gøres i den byzantinske gudstjenestetradition.

En mærkelig nat. De døde menighed – det kan være, betegnelsen passer bedre på dem ude ved fjernsynsskærmene. Var det ikke "Død eller levende", filmen hed? Men der er jo nok ingen af dem, der får associationen. Hæ hæ – sikke en farisæertanke.

Og tåbeligt er det at være fornærmet på alle dem, der ikke ville være med. Pris hellere Herren for dem,

der ville, og fordi han hører deres bønner. Måske greb vi det forkert an, måske var vi de forkerte mennesker. Måske skal sygdommen i verden slet ikke bremses mere; det kan være, Gud i sin visdom og kærlighed er ved at slukke for respiratoren.

For øvrigt kender man jo fra sig selv den reaktion over for noget, man ikke selv har fundet på: Ja, det er udmærket, men jeg må nu tage forbehold på dét og dét punkt –.

Gud velsigne dem. Men kunne man bare få dem til at opleve dette her. Ark-freden.

I bilen hjem besluttede vi at gøre et forsøg næste år i Birkerød. Prøve, om der ikke kan stemples så mange deltagere frem, at der kan være lys og bøn i kirken hele natten. Urimeligt, at præsten skulle sidde der hele tiden; det vil vi slet ikke foreslå ham. Men der må være nogle, som vil stille vækkeuret og melde sig til afløsning, hold på to eller tre, der tegner sig for et par timer. Sådan ganske stiltfærdigt.

I Birkerød og måske andre steder. Eller kan nogen komme med bedre forslag?

PRÆSTESKJORTER OG -FLIPPER fås hos:

J. Wippell and Company Limited
P. O. Box 1
23 Cathedral Yard
Exeter – Ex 4 3 DW
England

– og:

Mc Donalds
6 Whiteway Drive
Exeter
England

PRISER (pr. 24. 4. 75):

1 præsteskjorte..... 5,28 pund
1 lav flip..... 36 pence
1 messehagel med bursa,
velum, stola incl. forsen-
delse og told..... ca. 500 kroner

MESSEHAGELER med bursa, velum og stola:

St. Martin Vestment Ltd.
Lutton, Spalding
Lincolnshire – PE 12 9 LR
England

Nærmere oplysninger fås ved
henvendelse til:

Frede Møller
resid. kapellan
Ærtekilen 6
5492 Vissenbjerg
Telf. (09) 47 10 06

Th. Kühl:

Prædiken til St. Hans Dag 50

Poul Ulsdal:

Kristi forargelse - kirkens
forargelse! 51

C. B. Hansen:

Psykiske epidemier 54

Kirkedage 1975 i Filskov, program 57

A. Solsjenitsyn:

Lignelse 64

Kirsten og Poul Hoffmann:

Sælsom nat i Frederikssund 65

Johs. M. Nielsen:

Retræte på Mariagården
i Kollund 68

RETRÆTE

PÅ MARIAGÅRDEN I KOLLUND

RETRÆTEN på Mariagården i Kollund, Østerskovvej 34, 6340 Kruså, er i år berammet til dagene søndag den 14. til onsdag den 17. september. Sognepræst Edmund Jensen, Ormslev, har påtaget sig at lede retræten. Der agtes afholdt daglige messer, tidebønner og meditationer. Der bliver rigelig tid til hvile og personlig læsning.

Retræten begynder med aftensmåltid søndag den 14. september kl. 18 og slutter med middag onsdag den 17. kl. 12. Der medbringes bibel, salmebog

RE - FORMATIO udsendes af en kreds af præster i den danske kirke.

Redaktør (ansvarshavende):

Sognepræst H. C. Christensen, Agri, 8420 Knebel. Telefon: (06) 36 55 39.

I redaktionen iøvrigt:

Pastor C. B. Hansen, Elmesvinget 14, 9000 Ålborg; sognepræst Sigurd Mejn-dor, Hyllested, 8400 Ebeltoft; pastor O. Lund Pallesen, Rustenborgvej 5, 2800 Lyngby; sognepræst Børge Riis-gaard, 7673 Harboøre; sognepræst Poul Ulsdal, 6893 Hemmet.

Ekspedition:

RE - FORMATIO ved overlærer Knud Nørholm, Emdrupvej 37, 2100 Køben-havn Ø. Postgiro 2 08 81 42. Telefon (01) 20 29 71.

Bladet kommer i ca. 6 numre årligt og koster 25 kr. - for studerende 18 kr.

Sats: Anders Studsgård
på IBM Bold Face.

Tryk: Clausen off-set, Horsens.

og Dansk Tidebog. Alle indkvarteres på enkeltværelser. Mariadøtrene sørger for de timelige fornødenheder. Man medbringer selv sengelinned. Pri-sen vil nok komme på kr. 150. Tilmel-ding sker til undertegnede senest lør-dag den 6. september.

Johs. M. Nielsen,
sognepræst i Tårnby,
Englandsvej 330,
2770 Kastrup.
Tlf. (01) 50 01 14

RESERVERET POSTVÆSENET

170 SIUD THEOL
FR ELLEN JUHL CHRISTIANSEN
KAVEHAVEN 77
8240 RISSKOD